

Beslutsunderlag

Styrelsen 2025-12-05

Telefon: [031 64 74 89](tel:031647489)

Diarienummer: 2025-00304

Mejladress: anna.lanne.davidson@gryaab.se

Handläggare: Anna Lanne Davidson

Ekonomisk långtidsplan 2027-2040

Förslag till beslut

I styrelsen för Gryaab AB:

Ekonomisk långtidsplan för 2027 – 2040 enligt bilaga 1 fastställs.

Sammanfattning

Gryaab har tidigare år upprättat en ekonomisk långtidsplan för de nästkommande 10 åren efter aktuellt budgetår. Då Nya Rya tas i bruk år 2036 och de tillkommande avskrivningskostnaderna samt driftkostnaderna blir betydande, sträcker sig den aktuella planen till och med år 2040. Syftet med den ekonomiska planen är att ge Gryaabs styrelse och ägare information om Gryaabs framtida kostnads- och intäktsutveckling samt en indikation på vilken avgift som kan vara aktuell att debitera ägarkommunerna och de anslutna personerna i framtiden.

Gryaabs långsiktiga ekonomiska strategi, som fastställts av styrelsen och som behandlar Gryaabs soliditetsnivåer, ligger till grund för framtagandet av den ekonomiska långtidsplanen 2027 – 2040 som föreslås i detta ärende.

Driftkostnaderna som kalkyleras i långtidsplanen är angivna i löpande penningvärden, de är alltså indexuppräknade. De framtida investeringsvolymerna kalkyleras dock än så länge i 2025 års penningvärde. Gryaab har valt att inte ta höjd för några indexuppräknningar i beräkningarna. Gryaab bedömer att uppskattningarna om de framtida investeringsvolymerna, avskrivningstiderna och tillkommande driftkostnader innehåller en så stor grad av osäkerhet att en indexering snarare

riskerar att göra bedömningarna mer felaktiga än tvärtom. Projektprogram Nya Rya är fortfarande i förprojekteringsfas och det finns därför stora osäkerheter.

Kunskaperna kommer att öka fram till att ett investeringsbeslut ska fattas och projektering kan genomföras. När beräkningsunderlagen är bättre underbyggda kommer också dessa att beräknas i ett löpande penningvärde för att bättre kunna återge den framtida avgiftsutvecklingen. Beräkningarna av framtida kostnader och avgifter ska därför i detta läge betraktas som indikationer och inte sanningar. Det pågår dessutom parallellt ett utvecklingsarbete av både systemstöd och arbetssätt för att succesivt nå ännu högre kvalitet på kalkylerna.

Avgiftsnivån förväntas öka med 533 mkr från år 2026 (375 mkr) till år 2040 (908 mkr). Ökningstakten fram till år 2030 är måttlig. År 2030 förväntas avgifterna uppgå till 489 mkr. Utifrån den senaste befolkningsprognosen som är framtagen kommer kostnaden per ansluten person att öka från 435 kr/person 2026 till 950 kr/person år 2040.

I enlighet med den ekonomiska strategin styrs avgiftsuttaget för perioden mot årliga underskott. Gryaabs obeskattade reserver kommer därmed reduceras successivt i motsvarande takt. Från och med år 2033 har bolagets obeskattade reserver, som innan dess kunnat dämpa avgiftsutvecklingen trots ökade kostnader, tömts ut.

Som ett resultat av soliditetsstyrningen, faller soliditeten från dagens cirka 8 % till cirka 3 % år 2028. Därefter ökar soliditeten genom det kapitaltillskott som delägarna betalar in. Kapitaltillskottet ska utgöra cirka 10 % av Nya Rya investeringsvolym som bedöms alltså uppgå till cirka 8,7 miljarder kronor (2025 års penningvärde).

Investeringsvolymen är än så länge osäker då ett antal utredningar och djupare projektering återstår. Efter avbrottet med NCC kommer bolaget behöva göra bedömningar om faktiska investeringsvolym, bedömningarna kommer ske under kalenderår 2026. Delägarnas kapitaltillskott uppgående till cirka 870 miljoner kr, beräknas i flerårsplanen inbetalas jämnt fördelat under åren 2029 - 2031.

Kapitaltillskottet leder därmed till en tillfälligt ökad soliditet som därefter reduceras genom fortsatta planerade underskott för att plana ut runt cirka 10 % när den nya

Bedömning ur ekonomisk dimension

Den ekonomiska långtidsplanen beskriver förväntad ekonomisk utveckling de kommande 14 åren efter budgetåret 2027. Utvecklingen bygger på en stor mängd

antaganden vilket måste tas i beaktande vid analyser och slutsatser. Med tanke på de kraftiga omvärldsförändringar som skett tidigare år är förutsättningarna för att förutse den fortsatta utvecklingen utmanande. Att kommunicera kring framtida investeringsvolymerna är också en utmaning. Det är viktigt att alla intressenter är väl förtrogna med skillnaden mellan fasta respektive löpande priser samt reala och nominella belopp.

Investeringskostnaden för hela projektprogrammet Nya Rya uppskattas till 8–12 miljarder kr (penningvärde år 2025). Den uppskattade investeringskostnaden är fortfarande preliminär då ingen projektering har genomförts. I långtidsplanen har en för projektprogram Nya Rya på cirka 8,7 miljarder kronor i 2025 års penningvärde använts. Det är investeringen uttryckt i ett fast pris.

Utöver att göra antaganden om hur balansräkningen kommer att utvecklas, gör också den ekonomiska långtidsprognosen antaganden kring utvecklingen av resultaträkningen. Även här finns uppenbara osäkerheter. På intäktssidan kan marknadspriset för biogas förändras med kort varsel. På kostnadssidan utgör elpriser, kemikaliepriser, transportpriser och framför allt ränteutvecklingen betydande osäkerhetskällor.

I syfte att försöka ringa in en trolig utveckling av ekonomin och i förlängningen avgiftsutvecklingen, gör Gryaab en känslighetsanalys utifrån tre olika kalkylscenarior. Scenariorna benämns minimum, trolig och maximum. Inom respektive kalkylscenario har antaganden gjorts inom följande sex olika parametrar:

- Nyinvesteringsvolymerna
- Tillkommande driftkostnader från 2036
- Reinvesteringsvolymerna
- Räntenivån
- Affärsintäkter från sidoverksamhet
- Skatteeffekterna på grund av begränsade ränteavdrag

Nödvändiga kostnader

Gryaab får enligt lagen om allmänna vattentjänster endast ta ut avgifter för kostnader som är nödvändiga för att ordna och driva va-anläggningen. Om ärendet redovisar ökade kostnader för Gryaab ska det därför bedömas om kostnaderna är nödvändiga.

Gryaabs ekonomiska långtidsplan redovisar de ekonomiska förutsättningarna för att Gryaabs verksamhet ska kunna genomföras under de närmaste tio åren. Kostnaderna har bedömts som nödvändiga för att ordna och driva anläggningen enligt lagen om allmänna vattentjänster”.

Bedömning ur ekologisk dimension

Gryaab har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Gryaab har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Samverkan

Ärendet har behandlats på lokalt samverkansgruppsmöte den 28 november 2024. Långtidsplanen är också behandlat på Gryaabs Tekniska och Ekonomiska delegation den 25 november 2025.

Bilagor

1. Ekonomisk långtidsplan 2027 - 2040

Ärendet

Ärendet utgör förslag till ekonomisk långtidsplan för perioden 2027 - 2040.

Beskrivning av ärendet

Av Göteborgs Stads riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll följer att bolaget ska utarbeta budget med utgångspunkt från Kommunfullmäktige i Göteborgs budgetbeslut, reglementen och ägardirektiv/bolagsordning samt andra styrande dokument.

Gryaab har tidigare årligen upprättat en ekonomisk långtidsplan för de nästkommande 10 åren efter aktuellt budgetår. Då projektprogram Nya Rya tas i bruk år 2036 och de tillkommande avskrivningskostnaderna samt driftkostnaderna blir betydande, sträcker sig den aktuella planen till och med år 2040. Syftet med den ekonomiska planen är att ge Gryaabs styrelse och ägare information om Gryaabs framtida kostnads- och intäktsutveckling samt en indikation på vilken avgift som kan vara aktuell att debitera ägarkommunerna och de anslutna personerna i framtiden för att, i enlighet med ägardirektivet, bibehålla en ekonomisk stabilitet och soliditet. Den ekonomiska planen ingår som en del av de underlag som Gryaab årligen tar fram i samband med budget- och planeringsprocessen. Långtidsplanen revideras två gånger årligen och presenteras för styrelsen i juni och december.

Ekonomisk långtidsplan 2027 – 2040

Långtidsplanen har beräknats utifrån en stor mängd antaganden om hur den framtida intäkts- och kostnadsutvecklingen förväntas bli. Den största förändringen i kalkylerna jämfört med föregående år är att investeringsvolymerna för projektprogram Nya Rya beräknats på nytt. Utifrån det har också kapitaltillskottet justerats.

Strategi för ekonomisk stabilitet – soliditetsstyrning

Utifrån styrelsens långsiktiga ekonomiska strategi för bolaget, som fastställdes den 15 juni 2023, ska Gryaab, över tid ha en soliditet runt 10 procent.

Begreppet soliditet är ett finansiellt nyckeltal som är ett mått på ekonomisk stabilitet. Värdet visar hur stor andel av ett företags totala tillgångar som finansieras av eget kapital. Att styra mot en viss soliditet innebär att man inte enbart kan ta hänsyn till

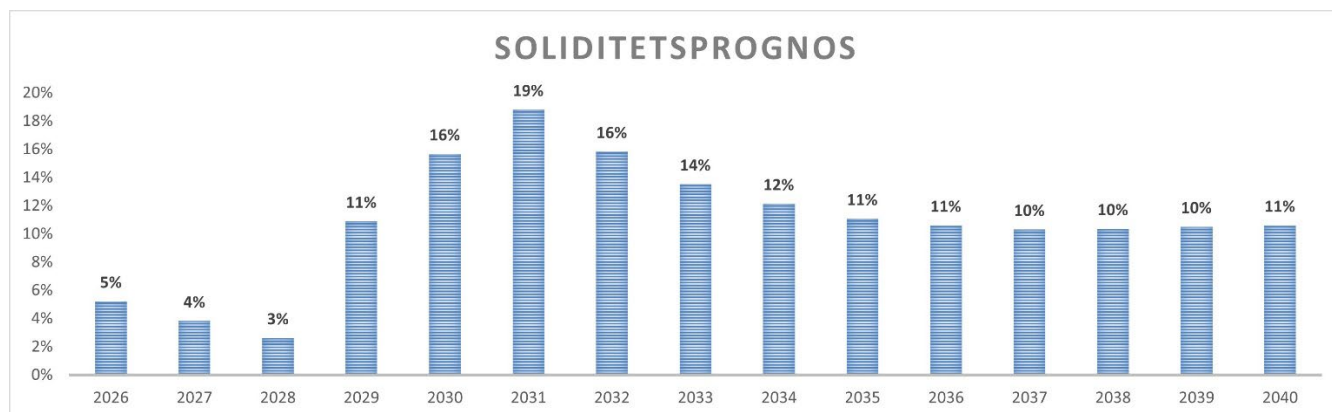
den framtida resultatutvecklingen utifrån intäkts- och kostnadsutvecklingen för att beräkna avgiftsutvecklingen, utan även utvecklingen av Gryaabs totala tillgångar. Då avgiftsutvecklingen styr mot en viss soliditetsnivå blir därför bedömningen av de kommande årens investeringsvolymen lika viktig som bedömningen av resultatutvecklingen.

I nuläget består Gryaabs soliditet av obeskattade reserver uppbyggda utifrån Gryaabs affärsmässiga sidointäkter. Strategin innebär att soliditeten ska övergå till att vila på det kapitaltillskott som delägarna betalar in till bolaget i samband med finansieringen av kapacitetsutbyggnaden i Nya Rya. Gryaabs soliditet kommer därmed över tid att fortsätta vara tillfredsställande men övergå till att vara finansierat av skattekollektivet.

Gryaabs långsiktiga ekonomiska strategi innebär följande styrning:

- Gryaab ska över tid ha en soliditet runt 10 procent.
- Avgiftsuttaget från och med år 2024 styrs så att soliditeten tillåts sjunka till 3% år 2028.
- Delägarnas kapitaltillskott som beräknas betalas in under åren 2029 - 2031 medför att soliditeten stiger.
- Avgiftsuttaget styrs därefter så att soliditeten faller och planar ut kring cirka 10 % efter att investeringen i Nya Rya färdigställts.
- Soliditeten via obeskattade reserver ersätts därmed i huvudsak av ägarkapital (skattekollektivet) från och med inbetalningen av kapitaltillskottet.

Nedan redovisas periodens soliditetsutveckling som ett resultat av de kalkylerade avgiftsuttagen under åren 2026-2040.

Ekonomisk långtidsplan

Gryaabs ekonomiska strategi ligger till grund för framtagandet av den ekonomiska långtidsplanen för 2027 – 2040. Avgiftsnivån förväntas öka med 533 mkr från år 2026 (375 mkr) till år 2040 (908 mkr). Avgifternas ökningstakt fram till år 2030 är måttlig. År 2030 förväntas avgifterna uppgå till 489 mkr.

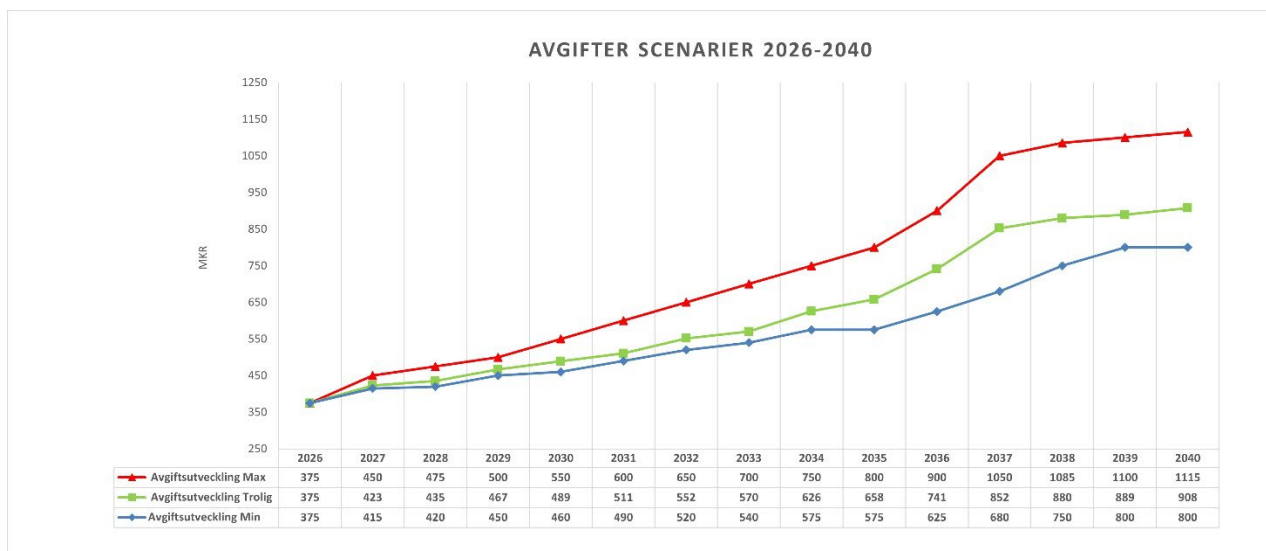
Driftkostnaderna som kalkyleras i långtidsplanen är angivna i löpande penningvärden. De framtida investeringsvolymerna kalkyleras dock än så länge i 2025 års penningvärde. Då felmarginalen kring dessa fortfarande är betydande riskerar en indexering leda till än större felmarginaler. När investeringsvolymerna, avskrivningstiderna och de tillkommande driftkostnaderna är bättre underbyggda kommer också dessa att beräknas i ett löpande penningvärde. Beräkningarna av framtida kostnader och avgifter ska därför i detta läge betraktas som indikationer och inte sanningar. Det pågår dessutom parallellt ett utvecklingsarbete av både systemstöd och arbetssätt för att succesivt nå hög kvalitet på kalkylerna.

Kalkylscenarior:

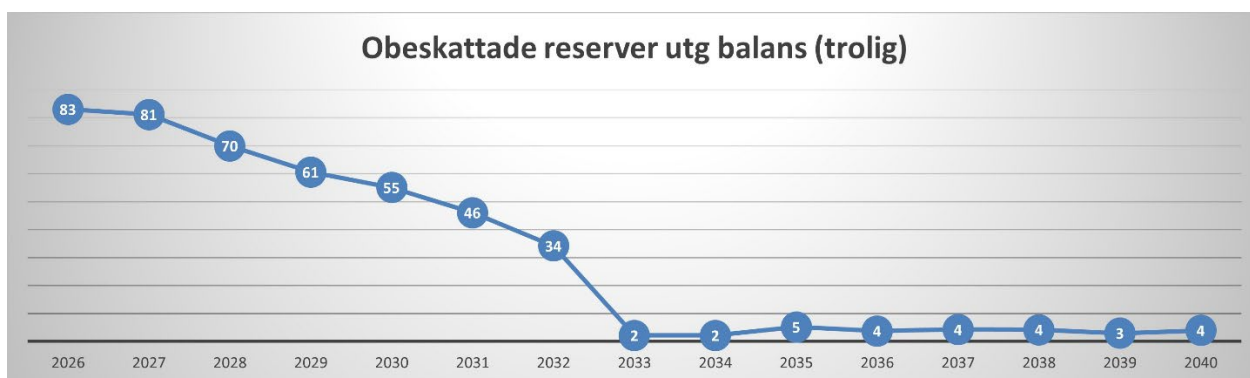
I syfte att försöka ringa in en trolig utveckling av ekonomin och i förlängningen avgiftsutvecklingen, gör Gryaab en känslighetsanalys utifrån tre olika kalkylscenarior. Kalkylscenariorna benämns minimum, trolig och maximum. Inom respektive kalkylscenario har antaganden gjorts inom följande sex olika parametrar:

- Nyinvesteringsvolymerna
- Tillkommande driftkostnader från 2036
- Reinvesteringsvolymerna
- Räntenivån
- Affärsintäkter från sidoverksamhet
- Skatteeffekterna på grund av begränsade ränteavdrag.

I grafen nedan framgår den beräknade avgiftsutvecklingen utifrån respektive kalkylscenario.

I enlighet med strategin styrs avgiftsuttaget för tioårsperioden mot årliga underskott. Gryaabs obeskattade reserver kommer därmed reduceras i samma takt. Gryaabs obeskattade reserver har under perioden fram till år 2031 kunnat dämpa avgiftsutvecklingen trots ökade kostnader.

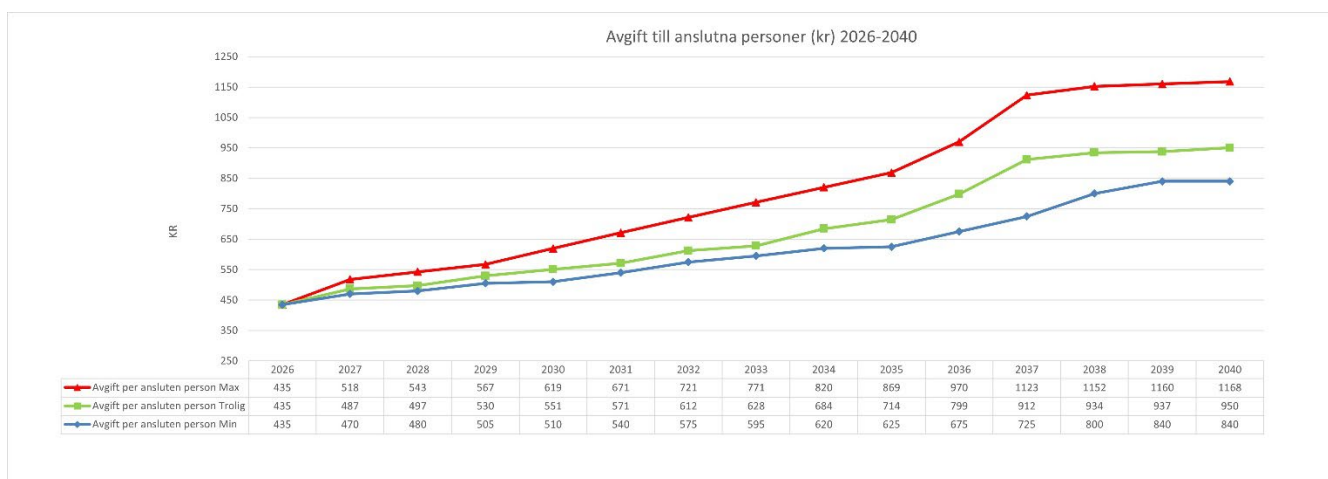

Driftkostnaderna förväntas i kalkylen öka i takt med Riksbankens inflationsmål. Räntekostnaderna förväntas öka successivt i takt med att upplåningen ökar. Räntekostnadernas andel av de totala kostnaderna förväntas att fördubblas. Övriga intäkter förväntas öka med cirka 45 % sett över den redovisade perioden. Bakom dessa siffror ligger förväntningar på framtida sidointäkter som bidrar till att bromsa avgiftsutvecklingen.

Delägarnas kapitaltillskott som för närvarande bedöms till cirka 870 mkr, beräknas i flerårsplanen inbetalas med 288 mkr per år under åren 2029 - 2031. Kapitaltillskottet leder därmed till en tillfälligt ökad soliditet som därefter reduceras genom kommande års planerade underskott för att plana ut runt cirka 10 %.

Utifrån den senaste befolkningsprognosen som är framtagen kommer kostnaden per ansluten person att öka från 435 kr/person år 2026 till 950 kr/person år 2040 (se grafen för det troliga scenariot i bild nedan och i bilaga 1).

I grafen nedan framgår den beräknade avgiftsutvecklingen per ansluten person utifrån de tre kalkylscenariorna där driftkostnaderna är indexuppräknade. Grafen syftar till att indikera den framtida nominella avgiften per person. I grafen framgår också det troliga scenariot beräknat i 2025 års penningvärde (ingen indexuppräkning). Beloppen är således jämförbara med avgiftsnivån 2025. I reala belopp indikerar kalkylen således att avgiften 2040 blir 515 kronor per person och är högre än idag, det vill säga dubbelt så dyr.

Balansräkningen

Gryaabs balansräkning beräknas genom kapacitetsutbyggnaden i Nya Rya öka med cirka 6,8 miljarder kronor mellan år 2026 och år 2040. Det gör att kapitalkostnaderna i form av ökade räntekostnader och tillkommande avskrivningskostnader kommer att stå för ca 45 % av periodens kostnadsökningar och ökade driftkostnader för resterande 55 %.

Projektprogram Nya Rya

En ny bedömd investeringskostnad har tagits fram för projektprogram Nya Rya i samband med hemställen för ny inloppspumpstation, vilket är en del av projektprogram Nya Rya. Investeringskostnaden för hela projektprogrammet uppskattas nu till 8–12 miljarder kr (penningvärde år 2025). I denna uppskattning ingår inte kostnaden för läkemedelsrening och slamhantering då det ännu är oklart

om dessa projekt ska inkluderas i projektprogrammet. Den nu uppskattade investeringskostnaden är fortfarande preliminär.

I långtidsplanen har ännu inte denna nya bedömning tagits med då den kommit sent under året och en uppdatering kommer att ske under år 2026. Vid framtagande av långtidsplanen har den tidigare bedömningen använts för projektprogram Nya Rya uppräknat till cirka 8,7 miljarder kronor i 2025 års penningvärde använts och att anläggningen förväntas tas i bruk år 2036. Investeringsvolymen är än så länge osäker då ett antal utredningar och djupare projektering återstår. Val av annan strategi för genomförande av projektet och avbrott av kontrakt för totalentreprenad i samverkan kommer bolaget behöva göra bedömningar om faktiska investeringsvolymen.

Bedömningarna kommer ske under kalenderår år 2026. Ambitionen är att hålla nere kostnaderna genom en högre prioritering av kostnad, i val av hur Gryaab genomför projekt exempelvis vid val av upphandlingsstrategi med entreprenaduppdelning och entreprenadform.

Resultaträkningen

Utöver att göra antaganden om hur balansräkningen kommer att utvecklas gör också den ekonomiska långtidsprognosen antaganden kring utvecklingen av resultaträkningen. Även här finns uppenbara osäkerheter. På intäktssidan kan marknadspriset för biogas förändras med kort varsel. På kostnadssidan utgör elpriser, kemikaliepriser, transportpriser och framför allt ränteutvecklingen betydande osäkerhetskällor.

Intäkter - antaganden

Den största intäktskällan för Gryaab utgörs av avgifterna från delägarkommunerna. Beräkning av avgiftsutvecklingen behöver inte bara förhålla sig till hur kostnaderna förväntas utvecklas utan avgiftsnivåerna behöver också beräknas utifrån att följa den av styrelsen beslutade ekonomiska strategin. Beräkning av varje års avgiftsnivå kräver därför också en god bedömning av de kommande årens investeringsvolymen då soliditetsmålet är kvoten av det egna kapitalet som andel av samtliga tillgångar.

Gryaab gör långsiktigt antagandet att biogasförsäljningen kommer stabiliseras i likhet med 2022 års nivåer på marknadspriser, med viss indexhöjning.

Från och med 2025 aktiverar (tillgångsredovisar) Gryaab all nedlagd tid från egen personal som styrs till arbetet med projektprogram Nya Rya. Resultatmässigt ger det Gryaab intäkter som motsvarar de berörda medarbetarnas lönekostnader. Samtidigt redovisas en motsvarande post som en tillgång över balansräkningen och läggs till Nya Ryas anskaffningsvärde.

Driftskostnader - antaganden

Den ekonomiska långtidsplanens kostnadssida har justerats upp inom de flesta kostnadsslagen. Omvärldsförändringar och en allmän inflationsutveckling gör att kostnadsnivåerna stiger succesivt de kommande åren. Den ekonomiska långtidsplanen tar också höjd för de resursförstärkningar Gryaab förväntas behöva göra personalmässigt.

Från och med 2025 övergick projektprogram Nya Rya till förprojekteringsfas vilket redovisningsmässigt innebär att samtliga kostnader, som tidigare belastat driftsredovisningen, framöver redovisas över balansräkningen och läggs till Nya Ryas anskaffningsvärde. Detta innebär således att driftskostnaderna ökar marginellt men ersätts och andra sidan med ökade kapitalkostnader.

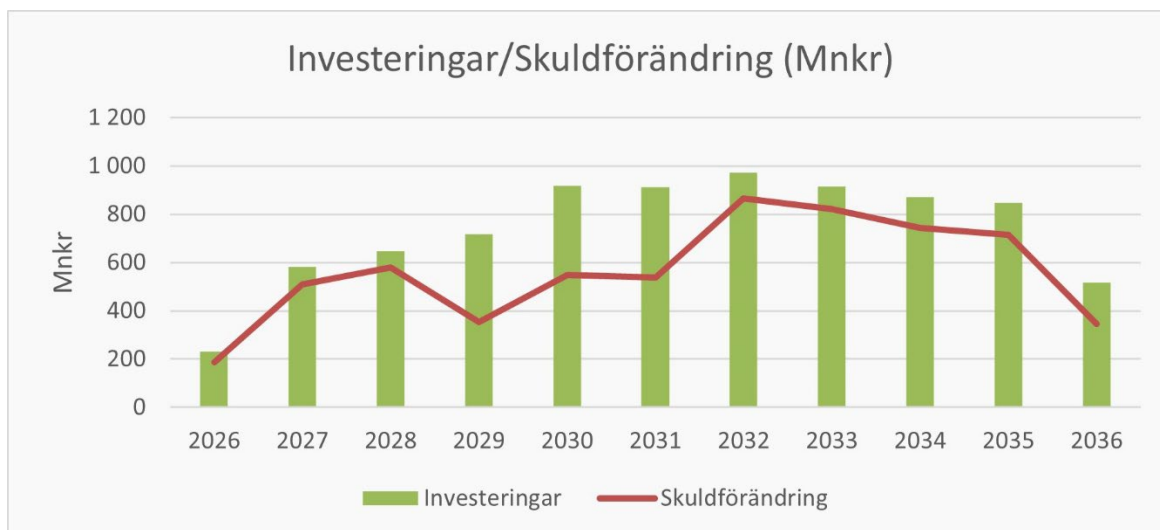
Avskrivningskostnader - antaganden

Avskrivningskostnaderna ökar i en förhållandevis försiktig takt under de närmaste åren. Volymen investeringar som färdigställs och där avskrivningar börjar belasta resultaträkningen, är begränsad. År 2035 förväntas dock den nya pumpstationen tas i bruk och år 2029 planeras förbindelseledningen under Mölndalsån var klar.

Investeringsvolymerna kopplade till Nya Rya leder inte till avskrivningskostnader innan den nya anläggningen tas i bruk.

Räntekostnader och upplåningsbehov - antaganden

Bedömningen av Gryaabs långsiktiga upplåningsbehov bygger till stor del på det osäkra antagandet att Nya Rya investeringen uppgår till cirka 8,7 miljarder kronor (se ovan under rubriken Nya Rya). Investeringsbeslutet planeras preliminärt till år 2026. Upplåningsbehovet hålls dock tillbaka genom det kapitaltillskott som beräknas inbetalas under åren 2029 – 2031. Det leder i sin tur till att ökningstakten för räntekostnaderna också bromsas upp trots en fortsatt hög investeringsvolym.

Räntenivåerna är uppjusterade i den uppdaterade ekonomiska långtidsplanen efter avstämning med Göteborgs stads koncernbank. Den genomsnittliga räntenivån för den kommande fem-årsperioden bedöms bli följande:

2026: 2,54 %

2027: 2,69 %

2028: 2,88 %

2029: 2,95 %

2030: 3,03 %

Bedömning av ärendets principiella beskaffenhet

Ärendet avser en årligen återkommande fråga som styrelsen beslutar om. Gryaab bedömer inte att ärendet är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt. Bedömningen har gjorts med utgångspunkt i vad som står angivet om frågor av principiell beskaffenhet i Gryaabs ägardirektiv, Göteborgs Stadshus AB:s anvisningar för ärendeberedning och Göteborgs Stads riktlinjer för styrning, uppföljning och kontroll.

Bolagets bedömning

Gryaab har lämnat förslag på ekonomisk långtidsplan för perioden 2027 – 2040. Styrelsen föreslås fastställa förslaget.

251205

Bilaga 1

Gryaab AB, Box 8984, 402 74 Göteborg, [031-64 74 00](tel:031-647400), gryaab.se

Ekonomisk långtidsplan 2027-2040

Ekonomisk långtidsplan/Prognos GRYAAB 2027-2040																
	Budget	Trend	Trend	Trend	Trend	Trend	Trend	Trend	Trend	Trend	Trend	Trend	Trend	Trend	Trend	Trend
År	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040	
Antal personer ansluten	862 824	868 921	875 137	881 473	887 943	894 411	900 924	907 518	914 239	921 118	927 943	934 727	941 474	948 163	954 790	
Avgift per ansluten person (kr) enligt budget 2026	435	487	497	530	551	571	612	628	684	714	799	912	934	937	950	
Avgift till anslutna kommuner	375	423	435	467	489	511	552	570	626	658	741	852	880	889	908	
Föregående års avgiftsprognos	360	380	400	410	415	478	531	563	594	623	720	836	882	890	901	
Senast kommunicerade (Jun-2025)	375	416	428	429	430	468	519	505	636	788	816	912	918	920	935	
Förändring avgiftsuttag	-	7	7	38	59	43	33	65	- 10	- 130	- 75	- 60	- 38	- 31	- 28	
Övriga intäkter	87	89	92	93	95	103	105	106	108	109	110	113	116	126	126	
Driftskostnader	- 389	- 389	- 394	- 403	- 408	- 417	- 425	- 437	- 445	- 456	- 495	- 532	- 539	- 547	- 555	
Avskrivningar	- 72	- 75	- 79	- 86	- 85	- 95	- 117	- 126	- 126	- 129	- 173	- 243	- 272	- 285	- 298	
Finansnetto	- 31	- 50	- 65	- 81	- 98	- 111	- 126	- 146	- 162	- 180	- 185	- 189	- 185	- 184	- 180	
Totala nettokostnader Mkr	- 405	- 425	- 446	- 476	- 495	- 520	- 564	- 603	- 626	- 655	- 743	- 852	- 880	- 890	- 907	
Netto kostnad per ansluten person (kr)	- 469	- 489	- 510	- 541	- 557	- 581	- 626	- 664	- 685	- 711	- 800	- 911	- 935	- 939	- 950	
Resultat före bokslutsdispositioner	- 30	- 2	- 11	- 10	- 6	- 9	- 12	- 32	- 0	- 3	- 2	- 0	- 0	- 1	- 1	
Förändring obeskattade reserver	30	2	11	9	6	9	12	32	0	-3	1	-1	0	1	-1	
Ack. obeskattade reserver	83	81	70	61	55	46	34	2	2	5	4	4	4	3	4	
Årets resultat	- 0,2	- 0,2	- 0,2	- 0,2	- 0,2	- 0,2	- 0,2	- 0,2	- 0,2	- 0,2	- 0,2	- 0,2	- 0,2	- 0,2	- 0,2	
Justerat Eget kapital *	77	76	67	59	55	48	39	13	13	16	14	15	15	14	15	
Fritt eget kapital				288	577	865	865	865	865	865	865	865	865	865	865	
Avgiftsförändring	5,63%	12,75%	2,91%	7,31%	4,78%	4,37%	8,05%	3,37%	9,71%	5,13%	12,65%	15,01%	3,24%	1,03%	2,09%	
Balansomslutning	1 485	1 993	2 561	3 198	4 035	4 857	5 712	6 500	7 243	7 961	8 305	8 542	8 499	8 371	8 304	
Solditet	5%	4%	3%	11%	16%	19%	16%	14%	12%	11%	11%	10%	10%	10%	11%	